

İBN HAZMİN “TAUQ AL- HAMEME” ESERİNDE TASVİR

Alizade SÜREYYA*
(ORCID: 0000-0002-3063-9070?lang=en)

Makale Gönderim Tarihi

08.09.2021

Makale Kabul Tarihi

05.12.2021

Atıf Bilgisi/Reference Information

Chicago: Süreyya, A., “İbn Hazmın “Tauq Al- Hameme” Eserinde Tasvir”, *BENGI: Dünya Yörük-Türkmen Araştırmaları Dergisi*, Year: 4, Volume: I, No: 2, (2021): 114-120.

APA: Süreyya, A. (2021). “İbn Hazmın “Tauq Al- Hameme” Eserinde Tasvir”, *BENGI: Dünya Yörük-Türkmen Araştırmaları Dergisi*, Year: 4, Volume: I, No: 2 : 114-12.

Özet

Makalede İbn Hazmın dünyaca ünlü olan “Tauq al-hameme” (“Güvercin kolyesi”) eserinde yer alan “Tasvir ile aşık olanlar hakkında” bölümü araştırılır. Bu devrin mükemmel nesr numuneleri sırasında İbn Hazmın "Güvercin kolyesi" eserinin önemli yeri vardır. Eser 30 bölümdür. Her bölümün aşqa, sevgiyə ait güzel mevzuları və bu mevzulara ait yazarın soylediği hikayeler və şiir nmuneleri vardır. Hakkında konuşacağımız bölüm de mevzusunun güzeliyi ilə seçiliyor.

* Azerbaycan Bilimler Akademisi, Folklor enstitüsü, Büyük ilmi işçi, Bakü Devlet Üniversitesinin doktorantı

Anahtar kelimeler: sevgi, aşık olmak, tasvir, İbn Hazm, Tauq el-hameme, vasf.

Description in Ibn Hazm's "Tauq Al-Hameme"

Abstract

In the article one of chapters “The chapter about the lovers with the description” of the famous work “Taugul Hamame” (Pigeon Necklace) by Ibn Hazm is investigated. The work “Pigeon Necklace” by Ibn Hazm takes the special place among the perfect samples of prose. The work consists of thirty parts. Each chapter has beautiful subjects about love, feelings and samples of poems on the narrations told by the author. The chapter about we’ll tell, is differed with its beauty of the theme.

Key words: love, to be in love, the description, Ibn Hazm, Taugul-hamame, the narration.

Giriş

Ebu Muhammed Ali ibn Ahmed ibn Sa'id ibn Hazm el-Endülüs el-Qurtubi, tarihçi, yazar ve şair olan bir hukuk ve hadis bilicisi olan Zahiri mezhebinin en büyük temsilcisidir. Tam adı Ali ibn Ahmad ibn Sa'id ibn Hazm ibn Qalib ibn Salih Xalf ibn Ma'adan ibn Sufyan ibn Yezid el-Farisi el-Qurtubi al-Andalusi. Künyesi adı Ebu Muhammed, lakabı İbn Hazmdır. Lakin İbn Hazm az-Zahiri olarak tanındı (Faxuri 1986:917, Hallikan 1978:325).

İbn Hazm 18 Kasım 993'te Kordobada doğdu. Çocukluğunu babasının haremde Kordoba sarayında geçirdi (Heykel 1985: 351, Şidfar 1970: 89). Yetişkinliğine kadar iyi terbiye ve tahsil aldı. İbn Hallikan, Vafayatu-l-Ayan'da onun Fars kökenli olduğunu (Hallikan 1978 :325) belirtirken, bazı bilim adamları onun Sevilla'dan olduğunu ve annesinin İspanyol kökenli olduğunu belirtmiştir. İbn Hazm ise kendisini daima Arap ve Emevi kökenli olarak görüyordu (Uott, Kakia 1976 1976: 125, Faxuri 1986: 917, Heykel 1985: 351).

Şatiba'da kaldığı süre boyunca İbn Hazm kendisini ilme, özellikle hukuk ve teolojiye adadı. Onun çok keskin düşünceleri vardı. Bunun sonucu olarak, kendisine birçok düşman kazandı. Etkili,

keskin kalemi hakkında şu atasözü yaranmıştır: "İbn Hazm'ın kalemi Haccın kılıcı" (İbn Hazm 2011: 255, Uott, Kafia 1976: 127).

Mütemadi birçok yer değiştirme ve çok kötü bir ruh hali ile İbn Hazm, son günlerini ailesinin bağ evinde, Casa Mantia yakınlarındaki Badajos'tan uzak olmayan bir köyde geçirmeye gitti. 16 Ağustos 1064'te (30 Şaban 456) memleketi Sevilla'nın kuzeyindeki Niebla'da (Uott, Kafia 1976: 127, Faxuri 1986: 917) öldü.

İbn Hazm yaklaşık 400 eser yazdı. Hepsini elimize ulaşmadı. Bugüne kadar sadece 35 eseri bu güne kadar gelip çatdı. Ancak, bazıları ise çeşitli konularda broşürlerdir (Uott, Kafia 1976: 128).

İbn Hazm'un "Taugul Hamama fı-l ulfa va-l-ulaf" (Güvercin Kolyesi)

"Güvercin Kolyesi", Endülüs düşüncesinin ve edebiyatının güzel bir örneğidir. İbn Hazm'ın "Güvercin Kolye" si bu dönemin mükemmel nesir örnekleri listesinde özel bir yere sahiptir.

Güvercin kolyesi, bir güvercinin boynundaki halkaya benzer bir tüydür. Pek çok şairin eserlerinde klasik İslam edebiyatında boyuna geçen ve ölüncüye kadar boyundan çıkmayan "aşk zincirinin" sembolü olarak görülebilir. İbn Hazm, bu simgeden bahseden şairlerden biridir.

Aşk hakkında güzel bir eser olan bu çalışmanın neden "Güvercin Kolyesi" olarak adlandırıldığı konusunda farklı görüşler var. Bu eseri Rusça'ya çeviren M.Salye çevirisinin önsözünü yazan E. Bertels bunun hakkında yazıyor:

"Her şeyden önce, güvercin, daha eski zamanlarda şimdi Hristiyanlıkta olan bir barış ve huzur sembolü olmaktan çok uzaktı. O zaman, kuş güvercinler şehri Babil'e olan sevgiyi simgeliyordu. Eski Yunanistan'da güvercin, aşk tanrıçası Afrodite kuşu idi. Babil efsanelerine göre Semiramis bir güvercin yumurtasından doğmuştu" (İbn Hazm 2017: 9)

"Taug al-hamama" çalışması aşağıdaki bölümlere ayrılmıştır:

- الكلام في ماهية الحب - Sevginin özü hakkında birkaç söz
- باب علامات الحب - Sevginin özellikleri üzerine bir bölüm
- باب أحب في النوم - Rüyada sevenler hakkında bir bölüm
- أحب بالوصف باب من - Tasvir ile aşık olanlar hakkında bölüm
- من أحب من نظرة واحدة باب - Bir bakışta aşık olanlar hakkında bir bölüm

• من يحب إلا مع المطاولة باب - Uzun bir tanıklıktan sonra sevenler hakkında bölüm
• يخالفها مما من أحب صفه لم يستحسن بعدها غيرها باب - Birini sevdikten sonra asla başkasını sevmeyenler hakkında bölüm

- التعريض بالقول باب – İroni ile söz söyleme hakkında bölüm
- الإشارة بالعين باب – Gözle işaret etme hakkında bölüm
- المراسلة باب - Yazışma hakkında bölüm
- السفير باب - Arabulucular hakkında bölüm
- السرطي باب - Gizlilik hakkında bölüm
- الإذاعة باب - Sırrı yayma üzerine bölüm
- الطاعة باب - Aşkta itaat üzerine bölüm
- المخالفة باب - İtaatsizlik hakkında bölüm
- العاذل باب - Eleştirenler hakkında bölüm
- الإخوان باب - Yardımcı arkadaşlar hakkında bölüm
- الرقيب باب - Gözetçiler hakkında bölüm
- الواشي باب - Haberciler hakkında bölüm
- الوصل باب - Kavuşmak hakkında bölüm
- الهجر باب - Kaçış hakkında bölüm
- الوفاء باب - Sadakat üzerine bölüm
- الغدر باب - İhanet hakkında bölüm
- البين باب - Ayrılık hakkında bölüm
- القنوع باب - Tasarruf üzerine bir bölüm
- الضنى باب - Yorgunluk ile ilgili bir bölüm
- السلو باب - Unutkanlık hakkında bir bölüm
- الموت باب - Ölüm üzerine bir bölüm
- المعصية باب - Günahın çirkinliği hakkında bir bölüm
- فضل التعفف باب - Şerefın korunmasının yararları hakkında bölüm (İbn Hazm 2016)

Bu makalede, Taug al-hamama'nın "Tasvirle aşık olanlar hakkında bölüm".hakkında konuşacağız,

İbn Hazm bu bölüme alışılmadık şekilde aşık olmanın yolları hakkında konuşarak başlar. Bazı insanların bir insanı görmeden aşık olabileceğini söylüyor. Bu aşk yüzünden aç, susuz ve uykusuz olduklarını söylüyor, ancak onun görüşüne göre, bu doğru değil ve bir insanı görmeden aşık olunamaz. Bazen bu insanlar sevdiklerini canlı gördüklerinde iki durumun ortaya çıkabileceğini söylüyor: ya aşk artar ya da tamamen kaybolur. Bu durumun haremlerde, büyük ailelere mensup kadınların erkek akrabalarıyla ilişkilerinde daha yaygın olduğunu söylüyor. Bu tür ilişkileri sadece aşıkta değil, aynı zamanda arkadaşlıkta da gözlemlediğini ve böyle bir olayın kişisel olarak gerçekleştiğini söylüyor:

وان هذه الاحوال لتحدث بين الاصدقاء والاخوان وعنى احدت
(خبر) انه كان بيني وبين رجل من الاشراف ود وكيد وخطاب كثير
وما ترآينا قط ثم منح الله لي لقاءه فما مرت الا ايام قلائل حتى وقعت لنا
منافرة عظيمة ووحشة شديدة متصلة الى الآن فقلت في ذلك قطعة منها :
ابدات اشخاصنا كرهاً وفرط قلى كما الصحائف قد يبدلن بالنسخ

(4İbn Hazm 2016: 28)

"Gerçek bir asilzade ile derin bir dostluğumuz vardı. Birbirimizi görmememize rağmen bağlantıda kaldık. Sonunda, Tanrı bana onunla tanışma fırsatı verdi. Birkaç gün daha geçti ve hâlâ devam eden bir tedirginlik ve soğukluk hissettim. Bu konuda da bir şiir yazdım.

Çiçekler daldan koparıldıkda bozulduğu gibi,

Sen de bizim sıcak bağlantımızı, dostluğumuzu

nefret ve soğukluğa dönüştürdün.

ووقع لي ضد هذا مع ابي عامر ابن ابي عامر رحمة الله عليه فاني كنت
له على كراهة صحيحة وهو لي كذلك ولم يرني ولا رأيته وكان اصل ذلك
تقيلاً يحمل اليه عني والي عنه يؤكده انحراف بين ابويننا لتنافسهما فيما كانا
فيه من صحبة السلطان ووجاهة الدنيا ثم وفق الله الاجتماع به فصار لي اود
الناس وصرت له كذلك الى ان حال الموت بيننا وفي ذلك اقول قطعة منها :

(İbn Hazm 2016: 28)

.. Ama Allah bana rahmet etsin, Ebu Amir ibn Abi Amir ile olan ilişkimde tam tersi oldu. Ondan çok nefret ediyordum ve o da benden nefret ediyordu. Çünkü bana onun hakkında kötü şeyler söylendi. Tabii ki, benim hakkımda iyi şeyler söylenmedi. Bu dedikodular, sultanın sevgisi ve bir dizi yüksek makam için savaşılan atalarımız arasındaki bir kızgınlıkla sonuçlandı. Ama bir gün, Allah nasip etdi, onunla tanıştık. O zaman benim için en değerli insanlardan biriydi ve ben onun için öğledim. Bu dostluk ölüm gelip bizi ayırana kadar sürdü. Bu konuda da bir şiir yazdım "

Çalışmanın bu bölümünde yazar, konuyla ilgili şiirlerini yerleştirmiştir. Bu şiirler, muhalla, kamil, vafır, basit, mutakkarib ve başka behirdedir.

Bu konu, 1180'de büyük şair N. Gencevi tarafından yazılan "Xosrov ve Şirin" eserine de dahil edilmiştir. Bu eserde, dünyaca ünlü sanatçı Şapur, Xosrova Şirin'i tasvir eder. Bu tasvirten sonra Xosrov Şirin'e aşık olur:

Sanki bir peridir bir peri değil, bir ay!

Kahramanın kızı, başında örtüsü.

Yaşam suyu gibi gözleri siyah,

Ay gibi geceni ışınları ile sarıyor.

Uzun boyu hurma ağacı,

Hurma deren bir zincirdir saç

... Gümüş bir kılıçdır burnu sanki

Bölmüş bir elmayı ortadan sanki.

Yüz ipek örtüyü yırtmış ay yüzü,

Ayda leke yoktur sözün düzü. (Gencevi 2004: 64-65)

Sonuç

Eserde, Xosrov'un yakın arkadaşı sanatçı Şapur, "Derbent Denizi'nden Arran ve Armana kadar topraklar" ın yöneticisi Mehinbanu ve onun güzel yeğeni Şirin'i anlatıyor. Şapur'un tanıtımını dinledikten sonra Xosrov, Şirini gömededn, tanışmadan ona vuruldu. Daha sonra Sapur, Şirin'i bulmak için Armana gider. Şirin'i bulduktan sonra Şapur ona Xosrov'un resmini gösterir. Şirin Xosrov tarafından vurulur ve Şapurla ve Sasani'nin başkenti Madaina'ya gider. O zaman, kendisini babasının öfkesinden korumak isteyen Xosrov da Armana kaçır ve Şirin'i aramaya başlar.

Genel olarak, resimdeki aşk teması birçok eserde ortaya çıkıyor. İbn Hazm'ın bu konudaki farklı yaklaşımı da dikkat çekicidir. Konuyla ilgili anlattığı hikayeler de marak doğuruyor.

KAYNAKÇA

Faxuri el- Hanna (1986), el-Cami fi tarihi-l-edebi-l-Arabi (Tarihu qadim), Beyrut, 1096.

Gencevi Nizami (2004), Xosrov və Şirin. Bakı, "Lider" yayınevi, 392 səh.

Heykel Ahmed (1985), el-Edebu-l-Endelusi, Kahire, 416.

İbn Hazm (2011), Güvergin gerdanlığı, İnsan yayınları, 278.

İbn Hazm (2016), Taugu-l-Hameme, Kahire, 177.

İbn Xallikan (1986), Vafayatu-l- Ayan va enbau ebnei z-zaman, thk. İhsan Abbas, Beyrut

İbn Xazm (2017), Ojerelye qolubki, 207.

Şidfar B. Y (1970), Andalussskaya literatura, "Nauka", Moskva, 184.

Uott U.M., Kakia P. (1976), Musulmanskaya İspaniya, "Nauka", 199.